

ՄԱՍԿ

Տարեկան գինը 5 ռուբլ, կես տարեկանը 3 ռուբլ:

Քիֆիլուսով գրվում են խմբագրատանը և պ. Ծառուբանի խանութում:

Օտարաբաղադրացիք դիմում են ազգակի

Մեքսիկո, Լեոնարդո, Աստու...

Խմբագրատանը բաց է առաձեռն 10—2 ժամ

(բայի կիրակի և առաջ օրերից):

Յայտարարությունները ընդունվում են ամեն լեզվով:

Յայտարարությունների համար վճարում են իրաքանչիւր բառից 2 կոպեկ:

Նորին կայսրազգային թագավոր Սեփիլիանի ֆրանսիացի կայսրի անունով և Սեփիլիանի ֆրանսիացի կայսրի անունով և Սեփիլիանի ֆրանսիացի կայսրի անունով...

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Թիֆլիսի ԲԱՂԱԲԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ յայտնում է ընդհանուր տեղեկություններ որ աչքի առնել անժամանակ մոտիցը բազմաթիվ դեպքերում և ընդհանուր հարկի կարգի մասին և ընդհանուր հարկի կարգի մասին...

ԲԱՂԱԲԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Նրա հարկերը և ազգութիւնը: Նրա հարկերը և ազգութիւնը և ազգութիւնը և ազգութիւնը...

ԻՆՉ ՀԱՐԱՆՈՐ Է ԱՉԳՈՒԹԻՒՆԸ

Մենք յիշեցինք «Մշակ» անցիկ համարում որ «Պոս. Երես» լրագրում հրատարակվեցաւ մի յոգիւմ Ա. Պետրուսովից:

ԲԱՂԱԲԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Մի քանի օրերու մէջ մի պարսկերէն բրօշուր, որը պարսից գրականութեան մէջ մի բարձրակարգ գործնական և ծանօթանալով լուսատու աշխարհի այժման կրթութեան և յառաջագիտութեան գործին, բարձրիկ հեղինակը խիստ պայծառ կերպով նկարագրում է իւր գործը...

գրած, որ ընում է երկար ու բարակ ազգութիւնի նշանակութիւնը առհասարակ և ազգութիւնների խմբի մասնաւորապէս Սեփիլիանի կրթութեանը:

Յօդվածը, առհասարակ, բաւական մութ, հակասող է, յայտնած դադարները շատ պարզ չեն կարող անուանվել, միայն այսքան հասկացանք, որ հեղինակը այն դիտարկում է կամենում յայտնել, թէ փոքր ազգութիւնները աշխատելով իրանց անհատական մասերը կանոնով արդիւն, հիմնելով իրանց սեփական գրականութիւնը և ձեռնարկելով իրանց լեզու, — առհասարակում են իրանց իրանց մի մասեր չէին անկան պատու և ազգիք են լինում ընդհանուր մարդկային դարձաբերելի իրանց ներ շրջանի մէջ մտնելուն:

Պարզ անը՝ ամբողջ յոգիւմը այն մարքին է ձգտում, թէ փոքր ազգութիւնները լուսատու և բարձրակրթութեամբ համար, պէտք է թողնեն իրանց սեփական, առհասարակ, իրանց ընտանեկան յարաբերութեանը պատմական միջավայր կանոնը, իրանց ազգային, մայրենի լեզուն (որ չէ կարող այնքան դարձաբերած ձեւեր ունենալ և կրթութեան ազդեցութիւն ունենալ որքան մի բարձրակրթութեամբ չկիր լեզուն), — և պէտք է ընդունեն օտար, բարձրագոյն, պատասաւ լեզուն:

Այդ յոգիւմը կարգաւ, մենք ակամայ յիշեցինք Պրոսպեր Լեոնարդո խոսքերը՝ թէ սպեաներին, որք չեն հասկանում մարդկութեան օրգանական կազմակերպութիւնը, միշտ յատուկ է ցանկանալ միակի բոլոր թիւեր, միշտ յատուկ է ցանկանալ միակերպացնել ամեն բան, որ մին միւսից ազդու է: Անշուշտ և կիսակրթ բնույթը, ստու՛ է Պրոսպերը, շատ կը ցանկանար որ մարդու մարմինը բարձրագոյն լինէր մի որ և է միակերպ ինչից կամ չի: Թից միայն ստիպելից, կամ միայն միայն և այլն... Ի՞նչ մարդկային մարմինը այդքան բարձրակարգ չէ լինել, նրան շատ հեշտ կը լինէր բնույթը:

«Պոս. Երես» լրագրի Ա. Պետրուսովի յոգիւմը արդիւն զոր է կարծում որ ևս կը ցանկանաւ հրատարակել իմ մտածելու եղանակը:

Պարսկականում, արդարեւ, պահանջում է հեղինակի կողմից մեծ անձնական հարստութիւն, բայց նա այնքան խոհեմ է եղել, որ իւր բոլոր առաջաձեռնը ապացուցել է Ղօթանից բերած արագան վկայութիւններով: Այս ձեւ ունի իւր առանձնական օրոքը այն կողմից, որ Պարսից մոլայները (որոնք կուրդերն հաշվում են կարգաւ կրթութիւնը), զանազան կը հասկանան, թէ լուսատուութիւնը իրանց կողմից ընդգծւում է անհրաժեշտ, թէ երազական կրթութեանը հետեւող մանկատանը կարծաւ կարող է մնալ որպէս ուղղափառ մուսուլման:

Ճշմարիտ կրօնը երկու չունի գիտութիւնից և հետեւապէս լուսատուութիւնից: Բայց եթէ մի կրօնը բուն հիմնեցը և նորա բարոյական սկզբունքը վարագործում են արտաքին ծիսապաշտական քրօնը, նա միշտ երկու չունի գիտութիւնից, որպէս զի նորա վարագործը չը պատուով և նորա այլանպատկութիւնը չը կրէ: Սոյն ուղղութիւնները էր հետեւում մի ժամանակ քրիստոնէութիւնը, նա ևս թշնամի էր գիտութեանը, հաշվում էր Ազգայնիկին և նորա նման մարդիկը: Բայց երբ որ մարդկութիւնը սկսաւ այլապէս հասկանալ քրիստոնէութեան գաղափարը, քան թէ ցոյց էր, ապա նորա կաթմիկ կղեր, այնուհետեւ համոզուեցաւ, թէ մարդը կարող է լինել և ճշմարիտ գիտական և ճշմարիտ քրիստոնէական, որպէս Նիւտոնը երկու աստղաբաշխ և ջրմուսնայ աստուածապաշտ:

կից, իմ մտաւոր ծնունդից, թէ և պարզ անուն էլ որ պարտը ինձանից զարգացած է, — և ընդունելի նորանից ինձ առաջարկող պատասաւ զարգացանքը:

Ինչ կասելիք այդ տեսակ առաջարկութեան մասին՝ գու կամենում ևս ինքը մտածել, ինչ հարկաւոր է... և արդէն վաղուց է որ նոյն առաջարկի վրա մտածում եմ և այդ նիւթի վրա պատրաստ ունեմ մի կազմակերպութեամբ զատուութիւն... ընդունելի ուրիշ, պատրաստ գատուութիւն, փոխանակ որ ինքը չարժարժի, նորից մտածել, նեփական գատուութիւնը կազմակերպելու:

Ինչպէս յարմար բան է, ընթերցող... Մի փական գատուութիւն, սեփական մտածողութիւն, սեփական ուղիղ աշխատանք էլ հարկաւոր է... ուրիշները ձեռք համար կը մտածեն... ընդունելիք ուրիշների պատրաստ մտաւոր արդիւնքները:

Բայց այդ տեսակ վարձուքը անուանում է մարդու անհատական մտաւոր կեանքի, անհատական մտաւոր արտայայտութեան, նրա մտաւոր անհատական դոյութեան բուն արարումը:

Արքան միասակար է միակերպացնել անհատութիւնները հասարակութեան մէջ, ստիպել իւրեքանչիւր անհատին մի հասարակութեան մէջ զրկել իր անհատական կազմակերպութիւնը, կարճել իրանց, հասկանալները, ուղիղ սեփական մտաւոր գործնականութիւնից, այնքան էլ ամբողջ մարդկութեան բարձրագոյնը դարձաբերած համար, բայց միայն, ուրիշ բան է կարելի սպասել, եթէ կը ստիպէք իւրեքանչիւր ազգութեան (որ մարդկութեան մէջ նոյն անհատ է, ինչ որ մի անձն հասարակութեան մէջ), հրատարակել իրան յատուկ մտաւոր գործնականութիւնից, իր անհատական մտաւոր, բարոյական, հոգեւոր կեանքից և կը ստիպէք նրան ընդունել ուրիշ, սեփական պատրաստ կեանքը, իր բոլոր գործնականութիւնը իր լեզուով, իր մտածելու և խորհելու կղերակով, — միայն այն պատճառով, որ մեծ ազգութեան այն մտաւոր գործնականութիւնը արդէն

Սոյն կռիւ մէջ է այժմ մանկական Պարսկականում:

Քաղաքի պատմական ծառայողներից մէկը, որ ցեղով սելեուկեր (մարգարէի որդիների) տոհմին էր պատկանում, յանդիմանութիւն է ընդունում մեծ մօլայների մէկից, թէ ինչու նա հարկ էր ածել իրանց նշանակութեամբ համազգայնաց, թէ այդ ընդդէմ էր իւրանց դատարանները, որովհետեւ մի սելեուկ պէտք է պատկանէ իւր ցեղին յատուկ հոգեւոր ձեւերը և ոչ երազական նեղ պատմական հարկէ:

Իւրաքանչիւր մօլայ յիշուլ համաժամութեան կեանքին է նայում կարգաւ կրթութեան և լուսավորութեան:

Բայց Ղօթանը, որպէս ցոյց է տալիս Միլլոյի Խալիֆ Խանը իւր բարձրիկ մէջ, — չէ արդարեւ իւր հետեւողներին այն ձգտողութիւնները, որ նպատակում են մի ազգի մտաւոր և բարոյական յառաջագոյնութեանը: Նա բողոքական է իւր մէջ լուսատուութեանը, որ ամենուրեք էր զեպի կատարակարգութիւնը, զեպի այն ամեն բաները, ինչ որ բարի և ազնիւ էր, ինչ որ նպատակում է կեանքի կրթականութեանը:

Որպէս բնութեան, նոյնպէս և կեանքի մէջ ամեն մէկ իրականութիւն արտայայտում է արտաքին երկրայինութիւն: Այդ իւր կողմից, այնուհետ չը կայ իրականութիւն: Նոյնպէս Ղօթանը միայն այնպէս է արտայայտում լինել իւր կեանքործող գորութեանը, եթէ կային նորա մէջ ընդհանուր

պատրաստ են, իսկ փոքր ազգութիւնը դուրս դուրսները պէտք է մշակել:

Օտարական չէ այդ իրանց խնջօք կարծող և ուրիշները դարձաբերել ցանկացող անձինքներին հետեւող գատուութիւնը — հասարակութեան փրկութիւնը մենք նորանուն ենք անունում, ասում ենք նրանք, որ հասարակութիւնը կազմող անդամները իրանց անհատական կեանքից հրատարակեն... Մարդկութեան փրկութիւնը նորանուն ենք անունում, որ մարդկութիւնը կազմող անդամները (ազգութիւնները), նոյնպէս իրանց անհատական կեանքից հրատարակեն:

Գ. Ա.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՐ ԲԱՂԱԲԱՅԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

Թիֆլիսի նոր քաղաքային ընտրութիւնից յետոյ, մի Վոլոյի մէջ նշանակում է մի շատ զովիկ ձգտում, այն է ամեն միջոցներով աշխատել աւելացնել քաղաքի կեանքը: Մենք արդէն յիշեցինք որ Վոլոյի նորիւմ վճար խնջօք կառավարութիւնից պատկանելի այն ձեռքները որ անում է քաղաքը զեանքականները ընտրականների վրա (այդպէս անուանված ընտրականական հարկ), իսկ այժմ կազմված քաղաքային անշարժ կայքերի դաս հաստութեան համար դնաւ հատուկ անհատական մասնագործող, կարելի է կարծել, ինչպէս և յայտնել է նախագահը փոխարին Գին կողմ նախ մէջ, որ Վոլոյի տարածող կը նպատակ քաղաքի կեանքը կարելի է յուսաւ որ ուրիշ կողմից մեր ձայնաւորները կաշխատանք ոչնչացնել մի քանի միջոց այժմ մի կանոն պահպանող անարդար և կանոն անգամ անհրաւ հարկեր անսակները, որմանի մասն է թանց հարկ ձեռնարկի և մշակողի վրա, որ պէտք է սակ քաղաքային ինքնակառավարութեան նոր կանոնադրութեան զօրութեանը էլ թոյլ տուած չէ:

Յոյս ունենք որ մեր Վոլոյի այս հարցի վրա ուշադրութիւն կը դարձնէ:

Մարդկային կրթական ուժերը Բայց նորա հետեւողները մէջ մենք հակառակ երկոյթն ենք անհոյս: Այսօրուայ-օրս մանկականներ, աշխարհի մէջ իւր գրութեանը ամենամշտաւ ազդեցից մէկն է ներկայանում:

Եթէ ընդունենք, թէ կրօնները ծագում են ազգերի բնական և պատմական կեանքից, թէ նոյն արտայայտութիւն են նոյն հոգեկան գործութիւններին, — բոլորովին հասկանալի կը լինի վերադառնալ երկոյթների պատճառը: Արարները այս ձեռքարկութիւնը այն ցեղին, որն մասին է մեր խօսքը, — զա Սեմիտական ցեղին է:

Սեմիտը, անպատի հարազատ որդին, նոյնն է, ինչ որ իւր շրջապատող բնութիւնը: Նա սերում է մեծաւորութիւն, առանձնութիւն, որպէս մեծաւոր օտար անպատի անուանութեան մէջ: Նա իւր վրաններով արտաբերում է անբնական աշխարհի ընդարձակութեան մէջ, որպէս թափանց տեղափոխում է աւազակաւ բուրները մի տեղից մի տեղ, բայց երբէք իւր անպատի առանձնից զուրս չէ դնում:

Սեմիտն իւր բոլոր մտադրութեանց մէջ ինքնանաւ էր և սակայն է: Եսականք սիրում է իւր շարքը կողմում տեսնել միշտ անապատ, որպէս զի ինքն միայն կրնայ, ինքն միայն սիրէ: Նա բացառական է ամեն բանի մէջ, ինչ որ իւր շրջանից դուրս է, ինչ որ չէ հպատակում իւր անձնական և սիրէ: Այստեղից հասկանալի է, թէ ինչու բոլոր ազգերից առաջ Սեմիտական ցեղերը մէջ

ՈՎ Է ՄԵՂԱՌԻՐ ԳՍԲՁՅԱԼ

Մեր ամենք միասին գոչում ենք որ հայ-թաւրանը ընկնում է Թիֆլիզում, որ նա սպառն է իւր ոյժերը, որ նա մտնում է գերեզմանին, որ պիտի վերանորոգել նորա ոյժերը, եթէ ոչ նա կը մեռնի:

Մեր այդ ամենք տեսնում ենք, նկատում ենք, գնում ենք և պահանջում ենք պատասխանել մեր հայրենի մէջ և մեզուր... Եւ, դու, նա, ամենքս և ուրիշ հարցը վճռուեցաւ, կարելի է կարծում են, սիրելի ընթերցող...

Մեր հայրենի համար իրաւ է որ ուրիշ որոշ պատասխան չէր հարկաւորուի, բացի այդ լակոնիկական պատասխանից, բայց ուրիշ երկրորդում, որտեղ կայ հասարակութիւն, հասարակական կարծիք, որտեղ ամեն մէկ ընդհանրական գործը անշուշտ ենթադրուած է հասարակական կարծիքին, որտեղ միայն այն կամ չէ՞ անհով չէ կարելի բաւականացնել այդ կարծիքը: այնտեղ, այն երկրորդում գործի լուսն թիւնը կամ վաւարութիւնը իսկոյն գնում են, քննում են և փնտրում են միջոցներ լաւ առաւել լուսնելի վառը կամ լաւացնել կամ արմատախիտ անել:

Չեւեւեք ուրիշ և մեր այդ երկրորդին օրինակներն և տեսնելով թէ՛ նախ կայ մեր մէջ հասարակութիւն, հասարակական կարծիք և թէ ինչպէս է նայում այդ հասարակութիւնը մեր հայ-թաւրանի դուրսից:

Հասարակութիւն... հասարակական կարծիք... դեռեք ինչ է, սիրելի ընթերցող, մենք հայերն չունենք այդ երկուսից և ոչ մէկը:

Վոք գարնանում էք, ես այդ գգում եմ, բայց բարակատարար այդ իրողութիւն է և ես իսկոյն կը բացատրեմ ձեզ իմ կարծիքս:

Վրիժում եմ, մենք չունենք հասարակութիւն, բայց և իրողութիւն հասարակութիւն, մեր մէջ չը կայ հասարակական կարծիք: Մեր հայերն բարակատարար ենք զանազան հասարակութեան տէր այդ և կին մարդկանցից, կազմուած ենք ճշմարիտ, որոշակի խմբերով, առանց գաղափարի, առանց նպատակի և ամեն մէկ այդ խմբերը բաժանուած է միւսից թէ՛ իւր հասարակութեան և թէ՛ իւր գործի անկախ տարածութիւնով: Այդ թիւ է դեռեւ... Այդ խմբերներն անգամներն անգամ բաժանուած են միմեանցից մի և նոյն ձևով: Ո՞վ է մեզուր դարձաւ, հարցնում եմ: Հասարակութիւնը յայտնի բան է: Բայց որ չը կայ հասարակութիւն: Վրիժում կազմել կը պատասխանեք դուք:

Հասարակութիւնը չէ կարելի կազմել՝ նա պիտի կազմուի ինքն իրան:

Անմիջ... Յայտնի բան է Թիֆլիզի այդ և կին մարդկանցից՝ հայ երիտասարդներից, հայ օրիորդներից... մէկ խօսքով հայութեան կհանքից:

Պարմեն կհանք, որոշակի ժողովուրդ, որոշակի հայր Տիգրան ընթերցող, թէ՛ ինչ են և ով են այդ սպառն հասարակութիւն կազմող անհատները և նոյնից բաղկացած խմբերները:

Թողնեք հնու թիւնը, թողնեք կեղտի և յամառութեան մէջ խնդրուած հին սերունդը, ժողովուրդ մի ստուգած ու զուգահեռ գաղափարը, բազմաստուգութիւնը աւելի յարակցական ընտրութիւնը սենցող ազգերի ոգու ծնունդ է:

Բայց սեմիտի աստուածը ետական է. նա միակցուած է: Նա չէ կարող համարել ուրիշ աստուածներ, որովհետև կրում է իւր վերապահ երկրի և այն ազգի յատկութիւնները, որից պաշտուած է: Եւ նոյնպէս համար միւսից իրարից իրատուած է, իսկ Ալլահը—Արաբների համար նոյն է: Մինը տալիս է իւր մարդաբերի ձեւը, սուրբ, հրամայում է կտորել, ոչնչացնել բոլոր օտար ցեղերը և բնակեցնել սուրբ ժողովուրդը իր կամին և մեղր ընտր երկրում: Միւսը նոյն սուրբ տալով մի աւելի ոգիւից մարդաբերի ձեւը, հրամայում է իրամի պիտութիւնը տարածել ամբողջ աշխարհի վերա:

Որպէս Սեմիտական ցեղի աստուածը չէր կարող համարել ուրիշ աստուածներ, նոյնպէս Սեմիտական ցեղը խտուած է օտար ազգերին: Այստեղից յաւաստելու այն ցեղերի առանձնականութիւնը, նոյն ժամանակ և իրարից անկախ անհատականութիւնը, թէ և ամենից առաջ ծաղկեց նոյն մէջ արհեստը, ճարտարութիւնը, գիտութիւնը, բայց զգաւ չանցան մի նշանակալի սահմանից, որքան թող էին տալիս նոյն ցեղի մտաւոր ուժերը, որովհետև չունեցան արտաքուստ մղող և յառաջ անող զրոյններ: Այս պատճառաւ արիւց նոյն մէջ փոփոխել անշար-

նայեց բայց աչքով մեր նոր սերունդին, մեր երիտասարդութեանը, որից պիտի կազմուի (1) հայ հասարակութիւնը: Վրիժներ մենք զորանց և տեսնելով թէ՛ սիլբեր են և ինչ են այդ սրբազան խօսքի նշանակութիւնը կողմ անհատները:

Վորք բոլորը երիտասարդներ են հասակով, ձեւով, դուրս ուսում են աւել զանազան հասարակութեանը: որը բժշկ է, որը իրաւաբան է, որը լուսնցի է և այլն: Վորք գիտնի չորս հինգ ընդունի (բացի իրանց գեւեհի մայրենի հայերէն լեզուից, որ բոլորովին հարկաւորութիւն չունեն իմանալ) իսկ շատերը թէ և գիտնի, սովոր չեն արտայայտելու իրանց մտքերը այդ լեզուով, որքան քաջ գիտնի գործածել prince-nez, ակնոցներ, էպոլեսներ, պապոններ, քնախի ձեռնոցներ, ընկնել կոթուներ, հետեից, վատնել ստոյգած ժառանգութիւնը գտնադան հիւանդներով, օւղեխոյտով, թատրոններով, ջրկրկներով...

Նայեցեք հիմա գեղեցիկ սեռի երիտասարդութեանը: Վորք աւարտել են իւրենց ուսումը դուրսն և իրարմտ անհրաժեշտ, պատրաստութեամբ, գիտնի նմանապէս չորս հինգ լեզու (բացի իրանց մայրենի լեզուից) գիտնի շատը հագնուել, աչքեր անել մասնակցի զանազան բարեգործական կոնցերտներով, երեսկայել իւրենց վերատուգիներ և այն և այլն:

Եւ հայ անհատները և վերջից խմբերի կազմող անդամները, որոնցից, սիրելի ընթերցող, դու յոյս ունես որ երբ և ինչ պիտի կարելի եւ ըրող պակաս հասարակութիւնը:

Փորձիր, մտնելիւ նրանց, մտնի այդ խումբերի մէջ, խօսիր նրանց մէջ, կամ ընդհանրական մի գործի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

Ինչ... թատրոն... հայոց թատրոնը դու ուզում ես սրանց օգտութեամբ իրազորել... Վորքն սուր դու գուրաբի զուարթութեան, սուր դու գուրաբի կամ ազգային գործին վերաբերեալ բաների վերա, խօսիր քո մայրենի լեզուով, սես ինչ Ֆիլասոփ կը ստանաս, սես ինչ դաստիարակ կը զգաս, ինչպէս կը վերաբերվի քո մարդկութեան սիրող հոգին:

վածները հիշմանիկ, թէ թարգմանել, թատրոնի բնուր դուրս գալ և այլն:

Բայց փորձիր հայ-թաւրան օրիորդներից կամ ջնջողներից մէկին առաջարկել այդ տեսակ գործունէութիւնը, — սես ինչպէս կը ծագրեն թեզ... Ո՞վ է մեզուր, ընթերցող:

Գ. Զ.

ՆԱՄԱԿ ԲԱՆՈՒԻՑ

Փետրվարի 1-ին

Մեղանում հասարակական կեանքը ծաղկած է ապացոյց:—մեր դրական երկրորդը, որտեղ կարգվում են շատ ծանրա կշիռ յողմածներ, օրինակ՝ Վանանց կրթութեան անհրաժեշտ կարևորութիւնը և շինարարող ուղեգրերի դար և ներկայ հայերի կեանքը և նոյն գործունէութիւնը ուսումնական վերաբերութեամբ: Այն, ծանրակշիռ են, —բայց ցաւալին այն է, որ վերջին դրականական երկրորդում մենք լսելիք մի հին ծանր կրթչութիւնը, որ երջանիկ ճառարանական օժանդակ Արարատ ամառակի մէջ էր ապրած Ա. Գ. ստորագրութեամբ:—Ուրիշ ապացոյց մեր հասարակական կեանքի զարգացած լինելուն՝ Մարգարէի անունով ընկերութեան դաշխման այս օրերը եղաւ եօլկա օրիորդաց դպրոցի շաղկերտունիների համար, որին մասնակցեցին տեղիս հայ-արիւստիքաւ ընտանիքները: Միթէ մեր մանկավարժները ուզում են հանդէսներով ծածկել ուսումնարանի մտաւորական դատարկութիւնը...

Լուսնում որ մի և նոյն դաշխման կը լինի շուտով մի հայերէն ներկայացում: Բազուի թատրոնական գործը սկիզբ է առել տեղիս գիմնազիայի հայ-աշակերտների ջանքերով և միշտ առաջ է գնացել նրանց մասնակցութեամբ: Բայց այժմ նրանք բոլորովին հեռացել են այդ գործունէութենից իրանց անկախ պատճառներով: Մեր հայ վաճառականները առաջարկում են նրանց ներկայացնել, բայց երբ աշակերտները խնդրում են նրանց յանձն առնել թատրոնական գործի տընտեսական մասը, —այն ժամանակ վաճառականները հրաժարում են իրանց արած առաջարկութիւններից:—Մեր քաղաքում երկու պարբերական թերթ կայ մինչև ուսուցիչ, միւսը թուրքերէն լեզուով: Քիչ մնաց որ և մի հայերէն ամսագիր այստեղ տեղափոխվի, բայց ջրմուռն չունիցի չը կամեցան խնդրելու բաց թողնել: Թէպէտ զուրկ ենք լրագրից կամ ամսագրից, բայց ուրիշ կողմից մեր քաղաքում ծաղկում է զրականութեան ուրիշ աւելի աւելի բարձր ձևը՝ բանաստեղծութիւնը: Ստիպելի երկրորդ ճատըը հրատարակիցաւ և նրա մէջ յայտնուած է որ և երրորդը շուտով պատրաստվում է... Ինչպիսի բանաստեղծների կեղծ հայ ազգի մէջ... իրանց բանաստեղծութիւնների մէջ ամեն բան են վճռում, խորթ անփայտից ու են մարդի հոգու մէջ, ըմբռնում են ժամանակի ոգին, վառվում են հայրենասիրական ոգով... մի խօսքով ինչ ուզում էք կայ մեր բանաստեղծների ժողովածուների մէջ, —միայն ախտն որ պօ է զիւս

